

پیامد های فرهنگی و اجتماعی مهاجرت (با تأکید بر کارگران ساده و مهاجر شهر کاشان)

شیوا آقابزرگی زاده*

۱- کارشناسی ارشد مطالعات فرهنگی دانشگاه کاشان

*نویسنده مسئول: shiva.bozorgy@gmail.com

خلاصه

مهاجرت یکی از چهار عامل اصلی تغییر و تحرک جمعیت است که بعد از جنگ جهانی دوم به‌ویژه در کشورهای در حال توسعه افزایش چشم‌گیری داشته است. مهاجرت انواع و ابعاد مختلف دارد و به هر طریقی مهاجر و خانواده‌اش و مبدأ و مقصد مهاجران را تحت تأثیر قرار می‌دهد. بنابراین در کشور ایران و شهر مهاجرپذیر کاشان ضرورت بررسی پدیده‌ی مهاجرت بیش از سایر مناطق احساس می‌شود. در این تحقیق ابتدا با استفاده از مطالعات کتابخانه‌ای به برخی از پیامدهای فرهنگی و اجتماعی مهاجرت دست پیدا کرده و سپس برخی از ویژگی‌های کارگران ساده و مهاجر شهر کاشان را بررسی نمودیم البته با توجه به پاسخ‌هایی که ۳۱۰ نفر از آن‌ها به پرسش‌نامه‌های توزیع شده داده بودند. نتایج تحقیق نشان می‌دهد که مهاجرت هم پیامدهای مثبت و هم پیامدهای منفی دارد. ارتقای پایگاه اقتصادی و تحرک اجتماعی، انتقال تجربیات و نوآوری‌ها و تنوع فرهنگی از پیامدهای مثبت مهاجرت هستند اما پیامدهای منفی مهاجرت می‌تواند تغییر ترکیب جمعیت شهر و روستا، سالخورده‌زدگی روستا، تجمع جوانان بیکار در شهر، گسترش فقر، انحرافات اجتماعی و پیرو آن حاشیه‌نشینی باشد. بررسی‌ها در کاشان نشان می‌دهد بیش از نیمی از کارگران ساده و مهاجر این شهر جمعیت خانواده‌هایشان ۵ نفر به بالاست، مسکن اجاره‌ای یا بلاعوض دارند همچنین ۸۰ درصد به خدمات آب و برق و گاز دسترسی دارند.

کلمات کلیدی: مهاجرت، پیامد فرهنگی، پیامد اجتماعی، کارگران مهاجر

۱. مقدمه

مهاجرت یکی از چهار عامل اصلی تغییر و تحول جمعیت است [۱] و شهرنشینی که در قرن بیست و یکم بیش از پیش گسترش یافته و هر روز هم بر تعداد شهرنشینان افزوده می‌شود، پیامد مهاجرت از روستاها به شهرها یا از شهرهای کوچک و متوسط به شهرهای بزرگ است. امروزه شهرها بیش از نیمی از جمعیت جهان را در خود جای داده‌اند، که با نرخی حدود ۵۵ میلیون تن در سال، در حال افزایش است [۲] و این امر نشان‌گر هجوم مهاجران از روستاها به شهرهاست. بدیهی است که حضور یک‌باره‌ی مهاجران در شهر و بیگانه بودن آن‌ها با اصول اجتماعی، اقتصادی و فرهنگی زندگی شهری پیامدهای گوناگون جمعیتی، رفتاری، اخلاقی و روانی به دنبال دارد [۳]. نامتعادل شدن گروه سنی جوانان نسبت به دیگر گروه‌های سنی یکی از همین پیامدهاست که مسأله‌ی اشتغال را با مشکل مواجه می‌سازد که در صورت عدم توجه به نیازهای آن‌ها که اشتغال و مسکن از عمده‌ترین آن‌هاست شهرها با ناهنجاری‌های ناشی از افزایش بی‌رویه و نامتعادل مواجه شده و دشواری‌های اجتماعی فراوانی را به وجود می‌آورد شهرهایی که با چنین وضعیتی مواجه هستند عدم امنیت و سرقت و